

Stenen opgericht in Gilgal

Periodethema: Zondeval en belofte
Jozua 4: 19 - 5: 12

KERNTEKST

'Opdat alle volken der aarde de hand des HEEREN kennen zouden, dat zij sterk is; opdat gijlieden den HEERE uw God vreest te alle dagen.' (Joz. 4: 24)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

Zoals de zegen van Abraham van mondiale betekenis is, zo is dat de doortocht door de Jordaan ook. Daarvan getuigen de stenen in Gilgal. God wil dat wij Hem kennen, liefhebben en eren. De zondagschool past helemaal in dit doel.

BEGINSITUATIE

Deze vertelling is de laatste van het thema: Zondeval en belofte. De kinderen van het verbond zijn het beloofde land binnengetrokken. Daar ontvangen ze (opnieuw) de tekenen van het verbond: de besnijdenis en het Pascha. Zo is dit een mooie afsluiting van het thema.

DOELSTELLINGEN

De kinderen

- zien waarom de doortocht door de Jordaan zo bijzonder was.
- weten wat de betekenis is van de stenen te Gilgal.
- proeven iets van de kracht van besnijdenis en Pascha in het beloofde land.
- zien Gods zegen in het overjarig koren.

INDELING

Introductie:

- Jozua, eerste boek na Pentateuch.
- De woestijnreis (brug naar vorige week).
 - Stenen in Gilgal.
 - Doortocht door Jordaan.

- Stenen die getuigen.
- Onbesneden.
- Besnijdenis.
- Pascha.
- Overjarig koren.

OPMERKINGEN

- Er worden veel zaken aangedragen. Het is een kunst om deze vertelling tot één geheel te maken.
- In Joz. 3 en 4 staat de ark van het verbond des HEEREN centraal (zeventien keer met negen verschillende namen). In tegenstelling tot wat je op sommige plaatjes ziet, was de ark des Heeren buiten de tabernakel bedekt met de gordijnen van het voorhangsel (Num. 4: 5).
- De Jordaan stroomt door een dal van ongeveer 10 km breed, dat is de vlakte van de Jordaan. Dit is een bosachtige wildernis, waar leeuwen zich ook verbergen. Midden in dat dal heeft de Jordaan een zomerbedding van dertig meter breed tot vier meter diep. In het voorjaar stroomt het water door de winterbedding (tot een km breed). De Jordaan heeft een groot verval: vanaf het meer van Genesareth tot de Dode Zee over 100 km bijna 200 meter.
- De omvang van het leger van de Israëlieten is groter dan we vaak denken. In een tocht van vijftig mensen naast elkaar is het een stoet van 65 km! Het tentenkamp beslaat al snel vijf keer zes kilometer.
- Overjarig koren. Tussen Pascha en Pinksteren is eerst gersteoogst, daarna tarweoogst. Dus de Israëlieten vonden rijpend graan op het land. Verder was er ook overjarig koren (graan) wat achtergelaten was door de gevluchte inwoners. Het moet enorm veel geweest zijn. Het volk heeft er een jaar van gegeten.

ZINGEN

Ps. 77: 7; 105: 5, 6, 24 en 66: 3.

UITLEG VAN DE PSALM

De dichter is erg verdrietig. Hij voelt zich verloren en vergeten. Zelfs als hij bidt, krijgt hij geen antwoord, alsof God doof is. Maar dat kan niet. (De omslag is halverwege vers 6.) God zal verandering geven. Daarom spreekt hij (vers 7) zichzelf moed in: 'Denk eens terug aan de grote werken

van God, die Hij in Israël en ook in mijn eigen leven gedaan heeft.' Het effect daarvan kun je zien in vers 8.

MATERIALEN

Op het bord:
Kaart van Israël, met Jordaan, Gilgal en Jericho (20 km verderop).
Pentateuch.
Thora.

INTRODUCTIE

Vandaag ga ik jullie een verhaal vertellen uit het boek Jozua. Kijk, (neem een Bijbel in de hand), het boek Jozua komt na Deuteronomium. (Kijk de kring rond alsof je iets heel bijzonders hebt gezegd, terwijl de kinderen denken: 'Nou en?') De eerste vijf boeken van de Bijbel, *Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium*, zijn geschreven door ... Juist, door Mozes. Deze vijf boeken vormen eigenlijk een Bijbel in het klein. Met een moeilijk woord noemen we die eerste vijf boeken de Pentateuch (Gr.) (penta = vijf, spreek uit: ..tuig). De Joden noemen deze vijf boeken de Thora, de wet.

Tot nu toe kwamen de verhalen uit de Thora. Vandaag laten wij de Pentateuch dicht en vervolgen met wat de Joden 'de profeten' noemen. ('De wet en de profeten'.)

De vorige keer hebben we over het Pascha verteld. Jullie weten wel hoe de Israëlieten door God verlost zijn toch? Hoe ze door de Rode Zee geleid zijn en dat de Farao met al zijn ruiters daarin verdronken. O, wat waren de Israëlieten toen blij en verwonderd. Ze hebben gejuicht, gezongen van de HEERE, Die het paard en zijn ruiters in de zee heeft geworpen. (Wees even stil, zodat de kinderen tijd hebben om blij te worden.)

Maar weet je waar de Israëlieten toen geen erg in hadden? Ze waren wel uit Egypte, maar nog niet in het beloofde land! Er lag nog een lange, lange tocht vóór hen door een vreselijke woestijn. De weg die je in een week kunt afleggen, zou een reis worden van veertig jaar!

Weet je wat ze ook niet wisten? Dat de meesten het beloofde land nooit zouden bereiken! Door de zonde. Zelfs Mirjam, Mozes en Aäron niet. Wat is de zonde erg, vind je niet?

En toch zijn Mirjam, Mozes en Aäron in het beloofde land gekomen. (Wijs met vinger naar boven.) Want het echte beloofde land, dat is de eeuwige zaligheid.

BRUGZIN

En nu zit die lange, vreselijke reis erop. De kinderen van Israël zijn net het beloofde land binngetrokken. Daar begint ons verhaal.

Vertelling**STENEN IN GILGAL**

Op het grote vlakke veld van Gilgal staan de Israëlieten in een grote kring om Jozua heen. Naast Jozua staan twaalf mannen, uit elke stam één. Aan hun voeten liggen twaalf grote keistenen, voor elke stam één. Dan stapelen die mannen de stenen op elkaar, zodat er een soort piramide ontstaat. Kijk, de laatste steen wordt op zijn plaats gelegd. De Israëlieten wachten. Het wordt ademloos stil. En dan gaat die oude Jozua preken. Alle Israëlieten voelen het: 'Dit is een knecht van God, net zoals Mozes dat was.' Ze hebben diep ontzag.

'Mannen van Israël, luister. Zien jullie hier deze stenen? Als jullie 'morgen' met je kinderen hier langs lopen en die kinderen aan jullie vragen: 'Wat doen deze stenen hier?' dan moet je ze het gaan vertellen. Dan moet je ze vertellen van het grote wonder dat het volk Israël op het droge door deze Jordaan is gegaan. Dan moet je ze vertellen dat de HEERE een pad gemaakt heeft door het water, net zoals Hij dat vroeger gedaan heeft door de Rode Zee. Want', zo zegt Jozua, 'alle volken moeten weten hoe sterk de hand van de HEERE onze God is!' Hebben jullie dat goed gehoord: 'alle volken'? Alle volken moet weten hoe sterk de God van Israël is.

DOORTOCHT DOOR JORDAAN

Jullie weten wel wat er gebeurd is. Toen de Israëlieten de grens van het beloofde land bereikten, kwamen ze 'eigenlijk' op het verkeerde moment. Want ze kwamen in het voorjaar en dan is de Jordaan helemaal vol. Een grote, snelstromende watermassa, meer dan honderd meter breed en meer dan drie meter diep, onmogelijk om daar met een groot volk door te gaan.

Maar weten jullie wat bij ons het verkeerde moment is, dat is precies Gods moment. God zal Zijn almacht tonen. Want op de morgen van de 10e Nisan (Nisan is de eerste maand van het jaar, bij ons april) lopen vier priesters in hun witte kleren voor het volk uit naar de Jordaan. Op hun schouders dragen ze de ark van God. Jullie weten wel, de

ark, met daarop het gouden verzoendeksel. Buiten de tabernakel is die ark bedekt met een kleed. (Niemand mag daaronder kijken!)

De priesters dalen af, het dal in. Ze komen vlak bij het bruisende water. Dan doen zij een stap naar voren. Hun voeten raken het water. Maar kijk nou! Het lijkt net alsof het water grote eerbied heeft voor de ark en voor de God van Israël. Want het water gaat opzij. Vlak vóór de voeten van de priesters stroomt het water snel weg naar links, richting de Dode Zee. En het water dat van rechts komt, blijft dertig kilometer verderop eerbiedig staan. God baant door de woeste baren en brede stromen ons een pad.

Dan lopen de priesters plechtig en zeer eerbiedig naar het midden van de rivier, die nu drooggevalen is. Daar staan zij, met op hun schouders de ark. Even later komen de eerste Israëlieten. Terwijl de priesters blijven staan, steekt het volk over: een brede stroom van mensen trekt langs de priesters heen. Het houdt niet op, zoveel mensen en kinderen (twee à drie miljoen) en dan nog de schapen, geiten en runderen. Allen dalen ze af bij de ene oever, lopen over het droge en klauteren dan bij de andere oever weer omhoog. Deze doortocht moet zeker een halve dag geduurd hebben. En dan, als alles klaar is, mogen de priesters ook naar de overkant. En dan, zodra zij hun voeten op het droge zetten, komt het water van de Jordaan weer terug.

STENEN DIE GETUIGEN

Zo is het gebeurd. Maar waar komen deze stenen dan vandaan? (Laat kinderen het vertellen.)

Waar zijn die stenen voor nodig? Nou, kijk zelf maar naar het stromende en bruisende water. Kun je dan geloven dat daar zo-even een pad was? Maar als je dan die stenen ziet, die twaalf daar midden in het water en die twaalf hier op de kant, dan zeg je: 'Ja, het is echt waar. Het is geen droom.' Maar heb je er goed op gelet, wat Jozua heeft gezegd? 'Zodat alle volken', (dus ook jullie, wijs ze aan), 'het zullen horen, hoe sterk de HEERE onze God is!' Vind je dat niet mooi? Die stenen zeggen dat de doortocht door de Jordaan ook een beetje voor ons was!

ONBESNEDEN

Maar nu moet ik jullie nog iets vertellen, een geheim. Jullie weten misschien wel dat de Israëlieten een teken van het verbond dragen. Wie weet het? Het teken wat God tegen Abraham gezegd heeft. Ja, de besnijdenis. De heidenen zijn onbesneden, maar de Israëlieten besneden. Zij zijn heilig, voor de Heere. Maar weten jullie, de Israëlieten die door de Jordaan gegaan zijn, daarvan waren de meeste mannen niet besneden! Zij waren eigenlijk net als

de heidenen. Onbesneden Israëlieten trokken het beloofde land binnen. (Vertel het alsof het onbestaanbaar is.) Weten jullie hoe dat komt? De Israëlieten die uit Egypte vertrokken, waren wel besneden. Maar in de woestijn zijn ook kinderen geboren. Die zijn niet besneden. Zo komt het dat alle mannen beneden de veertig onbesneden waren.

Hebben jullie goed geluisterd? Op welke datum zijn de Israëlieten door de Jordaan gegaan? Juist, de 10e Nisan. En nu een moeilijke vraag: Wie weet nog van de vorige week, waarom 10 Nisan zo'n bijzondere datum is? 10 Nisan is vier dagen voor 14 Nisan. En welk feest moesten de Israëlieten dan houden? Juist, het Pascha. Het feest van de Heere komt er aan, Pascha in het beloofde land. (Zeg het, alsof dat het mooiste is wat er bestaat en dan hard, als een wetgever:) Maar nu komt er een groot probleem, want als je onbesneden bent, mag je niet mee-eten van het Pascha! Want het Pascha van de Heere is alleen voor Zijn volk! Wie onbesneden is, staat er buiten.

BESNIJDENIS

Maar God zorgt! Luister wat Hij zegt. 'Jozua, ga de Israëlieten besnijden!' Weet je waarmee? Met mesen van steen. Als je bepaalde kiezelstenen op een bepaalde manier kapot slaat, ontstaan er vlijmscherpe randen. Zulke scherven gebruiken de Israëlieten als mes.

En daar komen ze, de jongens en mannen. Eigenlijk raar, vind je niet? Dan moet het velletje van hun plasser eraf. Dát is het teken van Gods verbond met Abraham. Ja, want voor God is heel ons lichaam heilig. Dan vloeit er bloed. Dan ontstaat er pijn. Maar dwars door die pijn heen, mogen de Israëlieten iets ervaren van de liefde van God. Ze zijn geen heiden meer. Ze horen er weer bij. De Bijbel zegt het zo: 'Op deze dag heb Ik (zegt God) de smaadheid van Egypte van jullie afgewenteld.' Afwentelen, rollen, in het Hebreeuws hoor je daar Gilgal (spreek uit met harde g, en doe het een aantal malen achter elkaar, alsof er een steen naar beneden rolt.) De pijn van de besnijdenis maakt plaats voor de liefde van God. God maakt hen weer tot kinderen van Abraham. Hij heeft hun zonden vergeven.

PASCHA

En dan mag het feest beginnen. Ja, echt, op de veertiende Nisan, zo'n beetje drie uur in de middag wordt overal in het tentenkamp een lam geslacht. De kinderen kijken nieuwsgierig toe. Zij hebben dit nog nooit meegemaakt. Maar de oudere mensen (43-60 jaar) denken terug aan vroeger, aan die onvergetelijke nacht in Egypte. Hoe zij toen geschild hebben achter het bloed en hoe ze toen hals over kop uit Egypte vertrokken zijn. Wat is er inmiddels

veel gebeurd! En als zij dan samen met hun vrouwen en kinderen weer rondom het vuur staan, het brood in de bittere saus dopen, stukjes vlees uit het lam plukken, dan springen de tranen in hun ogen. O, wat een wonder, Pascha in het beloofde land! Het lam wat hun toen de kracht gaf om uit Egypte te vertrekken, dat lam is meegegaan. Het is nu de kracht om in het beloofde land te leven.

OVERJARIG KOREN

Maar er is nog iets. Want jullie weten toch dat de Israëlieten er elke morgen op uittrokken om manna te rapen? Maar wat is dat, deze morgen na het Pascha? De Israëlieten lopen tussen het koren. Koren dat de Kanaänieten gezaaid hebben, staat nu rijp op het veld, klaar voor de oogst. In plaats van manna plukken de Israëlieten koren, verse korenaren. En als ze thuis komen, houden ze de graankorrels boven het vuur, zodat die lekker bruin en gaar worden. O, wat ruikt dat lekker. En dan eten ze samen met de ongezuurde broden ook geroosterde gerstekorrels. Je moet bedenken dat de Israëlieten veertig jaar niet anders gegeten hebben dan manna. En nu dit, o, het lijkt wel een gebakje, zo lekker. En ze hebben er niets voor gedaan. Het lijkt net alsof de tafel gedekt staat in het beloofde land. En zo is het ook. Want het is een gave van God. En als de Israëlieten de volgende morgen weer naar buiten gaan, dan is er, voor het eerst na veertig jaar, geen manna meer gevallen. Het is alsof God hen ziet en denkt: Jullie mogen nu eten en genieten van het land dat vloeit van melk en honing.

AFSLUITING

Die nacht ligt er een Israëliet in zijn tent. Hij kan de slaap niet vatten. Er is ook zoveel gebeurd. Langs het tentdoek glijdt zijn oog naar buiten, in de duisternis

van de nacht. Dan prikken een paar kleine lichtjes in zijn ogen: sterren. Ineens denkt hij aan die grote en goede God. Bijna 500 jaar geleden heeft Hij het aan Zijn arme knecht beloofd: 'Zoals de sterren, zo zal jouw zaad zijn.' En terwijl die Israëliet zo ligt te denken, begint het zachtjes te zingen in zijn hart (misschien met andere woorden): 'God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken. Want Zijn Woord wordt altijd trouw volbracht!' Psalm 105: 5, zullen wij dat samen ook zingen?

VERWERKING

Deze geschiedenis heeft bijzonder veel aanknopingspunten voor een gesprek.

Een paar gespreksonderwerpen:

- Vergelijk de doortocht door de Schelfzee met die door de Jordaan: wel/ geen gemopper. Mozes (=wet) / Jozua (= Jezus); grootste verschil: de ark des verbonds des HEEREN (ark = Christus)
- Genade, wat dat is. Onbesneden Israëlieten komen onder de hand van Jozua, dankzij de ark, door de Jordaan in het beloofde land. Jordaan ook beeld van dood. Zoals de regenboog teken is van Gods verbond met Noach, zo ook de ark met verzoendeksel voor het volk van Israël. (Overigens is ark (Hebr.) bij Noach een ander woord.)
- Doop, als eerste Johannes de Doper bij de Jordaan, onze doop inlijving in het verbond met Abraham. Door de doop mag je zeggen, hebben wij deel aan deze God die een pad baant door de zee, door de dood.
- Vraag: Was het wel eerlijk dat zoveel mensen in de woestijn zijn gestorven? Na een gedachtewisseling hierover, dit is verkeerde kijk op de zaak. Het is een onbegrijpelijk wonder van Gods trouw dat er ook maar één Israëliet in het beloofde land gekomen is.